

הנדון:

הרבה אגדות נמוגו בעונים של גאז מדמיע

סיכום ביניים

כל המתנגדים מאתמול נסחו עם הורם. הג'יהאד המוסלמי נאלץ להצטרף, תחת דגל אש"ף והמדינה הפלסטינית. אנשי חבש וחוותמה נסחו עם אהדי ערפאת. לא היתה להם ברירה. מי שהיה מתבדל בשעה כזאת, היה פשוט נעלם מן השטח. כך קרה בשעתו גם לנו: כרגע שהתחילה המילחמה הרצינית נעלמו אצל ולח"י, וההגנה קיבלה לידה את הפיקוד הבלתי מעורר.

הגוונים השונים לא ייעלמו, כמובן. חילוקי-הדעות בקרב הפלסטינים יישארו. יש מיפלגות שונות, אידיאולוגיות שונות. אך ברגע שמורם נסיהמר, ההבדלים האלה מתבטלים. הרצון של הציבור, ההתלהבות של הנוער, סוחפים איתם את הכל. והציבור הזה רואה בערסאת את הסמל העליון, ובאש"ף את ההגנה.

לת הקישקוש על "מיעוט של מתפרעים ומסיתים", הכופים את רצונם על הרוב הגדול "המעוניין בדו-קיום", והרוצה ברגיעה. דו-קיום ורגיעה של כיבוש, כמובן. מזה שקרה ב־50 הימים האחרונים פשוט לא היה אפשרי, אלמלא תמך בכך ציבור שלם. יש לכך סימנים בלא-ספור בשטח. שום דלת ערבית לא נסגרה לפני צעיר ערבי שברח מפני החיילים. מאות פצועים הוסטרו (מכיוון שכל פצוע, שהגיע לבית-חולים, נרשם ונעצר). חנוונים היו מוכנים לשבות במשך ימים ושבעות, ופורצי-הגדר היו מעטים. דובר הרבה על "שכירת המנהיגות של הוקנים", היעלמה של

יתכן כי ההתקוממות לא היתה פורצת בשעה שפרצה אלמלא ראו תושבי הגדה והרצועה כמו עיניהם את מושב הפיסגה הערבית כעמאן, כאמצעות השידורים החיים בטלוויזיה הירדנית. הם ראו את הכנס המרשים של המלכים והנשיאים, שלא שילם לעניין הפלסטיני אלא מס-שפתיים קטן. הם התרשמו (בצדק או שלא בצדק) שהעניין הפלסטיני נשכח. הם ראו את טכסי קבלת הפנים והפרידה לכבוד כל המנהיגים הערביים, וזלת מנהיגם שלהם, יאסר ערפאת.

נראה כי זה היה הקש שלסני-האחרון. (הקש האחרון ממש, ששבר את גב הגמל, היה הטבח במחנה ג'באליה, ב־9 בדצמבר, בשעת המחאה על התאונה שבה ניספו יום לפני כן ארבעה תושבים.) מאז, במשך 50 יום ולילה, עברו על הפלסטינים חוויות למכביר — מאות הפגנות אלימות, 40 הרוגים, מאות פצועים, אלפי עצורים, גירושים, עוצר של שבועות, רעב, פריצת חנויות, פגיעה במיסגרים. **ובכל הזמן הזה עמדו כל המנהיגים המסוארים של העולם הערבי מנגד. איש מהם לא נקף אצבע. איש מהם לא יצא מגדרו אף בדיבורים.**

לילחמה היא התנגשות של כוחות. אחת התוצאות של כל מילחמה היא שנחשף בה המאזן האמיתי של הכוחות.

במיבחן העליון של המילחמה נעלמות יומרות חסרות-שחר, טענות שאין בהן ממש. באור האכזרי של ההתנגשות מתגלה המציאות כמות שהיא. כוחות כוזבים, המסוגלים לעורר רושם בימיי-שלום, נעלמים כלא-היו. זה קרה גם במילחמה הנוטשה עתה כשטחים הכבושים. **בשיבועת השבועות הראשונים של מילחמה זו כבר נקבעו כמה עובדות, שהן בלתי-הפיכות.** המילחמה היא עדיין בעיצומה, והיא תימשך הרבה זמן. מוקדם מדי להסיק מסקנות סופיות, (אם כי אדם נבון יכול לנחש אותן). אולם ניתן כבר לערוך סיכום-ביניים, ולעמוד על העובדות שכבר התבהרו. **הרבה טענות-שואו, אגרות, אשלויות ושקרים כבר נמוגו במערכה זו.**

אגדה הראשונה שנהרגה כמערכה זו היא אגדת ההתנחלויות.

במשך שנים סיפרו לנו שעצם נוכחותן בשטח תימנע כל סכנה. שהן הערובה לביטחון. שהן חולשות על כל צומת איסטרטגי. שהן יאבטחו את המדינה ביום-פקודה. רפאל איתן העיד על כך בשבועה בבית-הדין.

ובצר השני, במחנה ה"שמאל", קם איש כמו מירון בנבנישתי והוכיח בלאף מופתים מרעיים כי ההתנחלויות הפכו את המצב לבלתי-הפוך, שאין עוד מנוס מסיפוח השטחים.

אחרי השבוע הראשון של ההתקוממות, לא נותרו מאגרה זו אלא כתמים דהויים על המפה. ההתנחלויות היו כלא-היו. הן לא תרמו דבר לביטחון. להיפך, הן היו מיטרד לבוחות הביטחון. אלה נאלצו להגן על חבורות-המתנחלים בכנישים, שחרף כל דיבוריהם אינם מסוגלים לכך מבלי לגרום לטבח, בה בשעה שכל הכוחות היו עסוקים בדיכוי ההתקוממות הפלסטינית.

זה מוכיח את אשר קרה ביום-הכיפורים ברמת-הגולן. אז נאלץ הצבא לעסוק בהגנה על ההתנחלויות ובפינויין, בשעה שכל הכוחות היו רושם למאבק בכוחות האויב, שפרץ לעבר ישראל. ההתנחלויות עשו רושם כביר כנקודות על המפה, וכנושא לוויכוחים סוערים כנסת. כאשר האוכלוסיה היתה שקטה וצייני-תנית, הן נראו כענקים.

אך ברגע שמיליון וחצי בני הגדה והרצועה קמו על רגליהם, הסתבר שהענקים אינם אף גמורים. הם טפילים.

בוודאי, המתנחלים יכולים לרצוח ילד פה, צעירה שם. מעשי-רצח אלה מוספים כמה טיפות-שמן למדורה. אך גם הם מתגמדים לעומת 38 ההרוגים ומאות הפצועים שנפלו מכוררי הצבא. האגדה מתה. ההתנחלויות פשוט אינן חשובות. העובדה, "הבלתי-הפיכה" פשוט נעלמה.

אגדה אחרת, שנפלה שדורה כבר אחרי הימים הראשונים של ההתקוממות, היא אגדת ההשפעה הירדנית.

מה לא שמענו עליה מפי פוליטיקאים מכובדים ופרשנים מלירי: האופציה הירדנית. הנוכחות הירדנית ההולכת ומתחזקת "בשטחים". המנהיגות הירדנית המתגבשת. הכסף הירדני הזורם. אוטרטו נעלם אש"ף. אוטרטו חוזר המלך חוסיין והופך מנהיג הפלסטינים. עוד גאום של שימיעון פרס, עוד כמה פעולות של המינהל האזרחי, עוד מיליון דולארים לכיטיהם של כמה מכובדים — וירדן שוב תנהיג את האוכלוסיה בגדה, והפעם גם ברצועה. מה נותר מכל אלה אחרי כמה ימים של התקוממות? לא כלום.

מאפיש השפעה ירדנית. לא נותר ממנה זכר. אף אחד מ-בנאמני ירדן לא הוציא את אפו החוצה. אף אחד מהם לא השמיע גם גימגום. הם פשוט נעלמו מן השטח. נאמני-אש"ף פתחו חנויות וסגרו חנויות. הכירו על שכיחה וסיימו אותה. הוציאו המונים להפגנות ואמרו להם מה לעשות (להבעיר צמיגים, לזרוק אבנים ונקבוקיית-בערה) ומה לא לעשות (להשתמש בנשק חם).

"מנהיגות" אינה מושג ערטיילאי. זהו מושג שיש לו משמעות מעשית: היכולת לתת לציבור הוראות והנחיות, שהציבור ממלא אחריהן.

"מנהיגות פרו-ירדנית?" השמעתן של שלוש מיר לים אלה מעוררת כיום גלי-צחוק בגדה. לא הבחשות. לא טענות-ינגר. רק צחוק.

בלל: אחד הקורבנות של המילחמה הוא היחס של הציבור הפלסטיני למדינות-ערב.

חיילי-צה"ל בעזה ליד דגל פלסטיני ומגן-דוד מחוק

המנהיגות המסורתית, וכו'. הגדרות אלה באות להגיד בפשטות: אין עוד מי שיעצור בעד הצעירים, ההולכים בראש אבא ואמא אינם אומרים עוד לבן להישאר בבית, ולבת שלא להימצא בחברת הבנים. הבורגנות העשירה השתקתה, או שהיא משתפת פעולה. הכל מתלהבים ומתאיים במעשי הצעירים.

ושאלתם: היכן "אגודות הכפרים" של אריאל שרון ומנחם מילסון?

"הרוב הדומם", הרוצה רק בשקט ובדו-קיום עם הכובש, קיים רק בראשיהם של פוליטיקאים ושאר סטפטינים. כל קצין יודע כיום שזוהי אגדה.

אחת האגדות המפוררות ביותר שהתמוטטו היא האגדה של ירושלים. ירושלים, העיר שחוברה לה יחדיו. ירושלים שנעלמו בה החר מות והמציאות. ירושלים האחת, בירת ישראל.

יתכן שזוהי הדוגמה האחת בהיסטוריה של העת החדשה שבה מדינה מטילה מצור על הבירה שלה עצמה, שבה המישטרה קיבלה סמכות להטיל עוצר על שכונות של עיר-הבירה. ירושלים המאוחדת היתה ונשארה אגדה. ב־20 שנות סיפוח היא לא הפכה עיר אחת. העיר המערבית כבשה את העיר המזרחית. אך למרות כל הפעולות המאסיויות של ההתנחלות, למרות היריה של אריאל שרון, למרות מישרייה-ממשלה כמזרח העיר — ירושלים המזרחית נשארה עיר ערבית, בירת הגדה המערבית, עיר פלסטינית לאומית. (המשך בעמוד 42)

זה ניפץ לרסיסים את שארית יוקרתו של המלך חוסיין, של חוסני מונארכ, של המלך פאהד. וגם של חאפט' אל-אסד והגיבור בעל הפה הגדול בטריפולי. מכחינת הצעיר בג'באליה, הצעירה ברמאללה והאישיכסימטה בעיר העתיקה, מלכי העולם הערבי ורוזניו מתו.

גם זוהי עובדה בלתי-הפיכה.

במיבחן המאבק התגלו גם יססי-הכוחות האמיתיים בתוך הציבור הפלסטיני עצמו.

הרבה דובר על הפילוג בתוך אש"ף בין אירגונו של ערפאת (פת"ח) והאירגונים ה"שמאליים" (החזית העממית של ג'ורג' חבש והחזית הדמוקרטית של גא'ף חוותמה). דובר עוד יותר על הפילוג בין חסידיי-אש"ף ובין הקנאים המוסלמיים למיניהם.

השילטונות הישראליים עשו הרבה כדי לטפח פילוג זה. הם עודדו וטיפחו את האירגונים המוסלמיים הקנאים, והושיטו להם סיוע כספי ותעמולתי. אולם אחר-כך הקימו קנאים אלה מחתרות מווינות וביצעו פיגועים.

אך צהלו כמקומותינו אין עוד אש"ף. הקנאים המוסלמיים שולטים במצב. ואלה אינם רוצים כלל במדינה פלסטינית, אלא (שישו ושימחו) במדינה כל-מוסלמית גדולה, אחרי חיסול ישראל. **אך ברגע שהחלה ההתקוממות, כל האירגונים הא"ל, לה, מימינו ומשמאל, התגמדו.** המתקוממים הניפו את הדגל הפלסטיני (דגל אש"ף), את דיוקנו של ערפאת. על הקירות בכל רחבי הארץ פרחו הסיסמות של פת"ח.